

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU**ABONAMENTELE**se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR**Un număr: 50 bani**
Un număr vechiu 1 leu**COSTUL ABONAMENTULUI**

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

Cu acest număr, trimitem abonaților *Dreptului* **Tabla de Materii**, alfabetică și analitică pe anul 1908.

D-nii abonați cari nu au plătit abonamentul pe anul trecut, sunt rugați a-l trimite cât mai neîntârziat, pentru a putea primi tabla de materii.

S U M A R :*Curtea de apel din București.*— Raportul d-lui prim-președinte Sc. Popescu.**JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.**— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea II:* Societatea petroliferă Româno-Americană cu Ferdinand Lecomte și Pierre Papon de Lameigné.*Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea III:* Em. Calavrezo cu Manisalian Frères și altul.*Curtea de apel din București, secțiunea II:* D. Sfetcu cu Societatea «Traian».— *Adnotațiune de d-l Cezar I. Vărgolici.***CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI**

Raportul No. 2 din 2 Ianuarie 1909, adresat de primul-președinte al Curței de apel din București d-lui Ministru de justiție, potrivit art. 144 din legea asupra organizării judecătorești.

Domnule Ministru,

Din cauză că un funcționar al Ministerului a pus în vedere grefierului că tabelele statistice prevăzute de art. 143 din legea asupra organizării judecătorești au a fi modificate, cu onoare vă comunic că nu vă putem înainta acum acele tabele, rămânând a vi se trimite când ni se va pune la dispozițiune noile formulare.

Profit însă de această ocaziune pentru a vă înainta un tablou, în care se oglindește starea lucrărilor Curței pe intervalul dela 1 Ianuarie — 31 Decembrie 1908, comparativ cu anul precedent 1907.

După cum se poate vedea, în anul 1908 s'au pronunțat 1403 deciziuni mai mult ca în anul 1907; s'au introdus 68 apeluri civile-corecționale mai mult, 188 apeluri co-

recționale mai puțin și 347 contestațiuni electorale mai puțin ca în anul 1907, ceea ce probează că, cu toate că s'a mărit competența judecătorilor de ocoale și s'a dat în căderea acestor judecătorii atâtea delict și contravențiuni, de fapt nu se observă o scădere așa de mare în lucrările Curței.

Conformându-mă în acelaș timp cerințelor art. 144 din legea asupra organizării judecătorești, am onoare a vă supune la cunoștință, ca vicii de procedură și de legislațiune pe cari practica ni le-a semnalat, pe cele următoare:

1^o Prin legea judecătorilor de ocoale (art. 51, 52 și 53), dă în căderea acestor judecătorii contravențiunile prevăzute de diferite legi și mai toate delicturile, între cari și furturile calificate (art. 310 c. pen.), fapte destul de grave. Legea însă trece sub tăcere falsificarea diferitelor băuturi spirtoase și a laptelui, care, deși nu atât de grave, sunt însă foarte numeroase; cu toate acestea vin înaintea Curților ca instanțe de apel și nu fac decât să îngreuneze mersul regulat al justiției.

Ar fi dar mult mai bine ca aceste afaceri să fie date judecătorilor de ocoale și să se lase mai bine tribunalelor și Curților de apel furturile prevăzute de art. 310 codul penal, care prezintă o importanță mult mai mare decât contravențiunile sanitare.

2^o Practica ne-a dovedit că condițiunile de admisibilitate cerute de regulamentul pentru organizarea serviciului interior al grefelor, în ce privește pe copisti, registratori și arhivari, sunt greu de îndeplinit.

Intr'adevăr, din moment ce pentru locul de copist se cere numai decât certificatul de absolvirea liceului, e cert că în grefă nu mai pot pătrunde elemente care să poată fi reținute, căci toți acești funcționari, îndată ce-și iau licența, își îndreaptă privirile spre magistratură sau barou, și va veni un timp, care nu e departe, când nu vom mai

avea din cine să recrutăm registratori și archivari, funcționari fără de cari serviciul regulat al grefei nu poate merge înainte.

Se impune dar, d-le Ministru, ca art. 9, 10, 14 și 15 din regulamentul citat, să fie modificate în sensul d'a nu se cere numai decât absolvirea liceului, ci să poată fi admiși și cu 4 clase gimnaziale.

5^o O lege care n'a dat rezultatele ce se așteptau, este aceea pentru întocmirea, revizuirea și permanența listelor electorale.

S'a crezut că luându-se întocmirea listelor din mâinile primăriilor și incredințându-se tribunalelor, lucrarea are să se prezinte în condițiuni mult mai serioase.

Cu ocazia judecării contestațiilor electorale, am avut ocaziunea să constatăm, mai ales la tribunalul de Ilfov, că multe din înscrierile noi rămân neafișate și că dosarele sunt ținute în cea mai mare neregulă, în cât de multeori Curtea a fost nevoită să judece fără dosarul tribunalului. Se impune dar ca președinții să se ocupe personal cu întocmirea listelor și să nu abandone lucrarea grefierilor speciali.

Osebit de aceasta, se fac contestațiuni cu vădită rea credință, se cer ștergeri și adăogiri nejustificate, pe cari nici nu se prezintă ca să le mai susțină, dar care dau de lucru Curților și în special grefelor.

Exemplu avem la Ilfov, unde în anul trecut s'au introdus 1167. contestațiuni, și care anul acesta, în loc să scadă, s'au ridicat la cifra de 1416.

Se impune dar, d-le Ministru, ca să se prevadă în lege amenzi pentru cei ce fac astfel de contestațiuni, — pedeapsă pe care Curtea să o aplice, cu ocazia judecării contestațiunei, dacă o găsește pornită dintr'un spirit de răutate.

Potrivit art. 27 ultim alin. din regulamentul serviciului interior al Curților de apel, am onoarea a vă înainta odată cu aceasta și un tablou de numărul deciziunilor, pe categorii, redactate de judecătorii acestei secțiuni în cursul anului 1908.

Este adevărat că acest număr este restrâns față cu deciziunile pronunțate în cursul anului, dar avem rarul avantaj de a avea un grefier bun, ca N. Brătianu, și un ajutor tot așa de bun, ca G. Dumitrescu, cărora le aparține redacția celorlalte deciziuni, bine înțeles sub controlul nostru sau al judecătorului care a prezidat ședința; de aceea îi recomand cu deosebire atențiunei d-voastre, spre a fi dela început admiși de clasa I, în caz când proiectul de organizare judecătorească ar deveni lege.

Prim-președinte, Sc. Popescu.

GRIGORE V. MANIU. — Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român, Volumul III, cuprinzând legile privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. Gutenberg, Joseph Göbl, București, 1908.

Prețul 12 lei.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA II

Audiența dela 6 Noembrie 1908

Președința d-lui N. Mandrea, președinte

Societatea petroliferă Româno-Americană cu Ferdinand Lecomte și Pierre Papon de Lameigné

CONCESIUNI PETROLIFERE. — HOTĂRÎRE DE CONSOLIDARE. — CĂILE DE ATAC CONTRA EI. — PERSOANE CARE N'AU FIGURAT ÎN INSTANȚĂ LA PRIMA CONSOLIDARE. — ART. 7 DIN LEGEA DELA 9 MAIU 1904.

CONCESIUNI PETROLIFERE. — HOTĂRÎRE DE CONSOLIDARE. — DIFICULTATE LA EXECUTAREA EI. — EXISTENȚA UNEI ALTE HOTĂRÎRI CU ACELEAȘI EFECTE. — CONTESTAȚIUNE. — JUDECAREA EI. — ART. 403 PR. CIVILĂ.

1^o Deși art. 7 din legea consolidărilor dela 9 Mai 1904 declară că hotărîrea de consolidare nu poate fi atacată prin opozițiune, contestație sau revizuire, totuș dispozițiunile acestui text de lege nu pot să-și aibă aplicare și față de cei ce au obținut consolidarea mai târziu și cari, prin urmare, nu erau în măsură de a uză de acele drepturi la epoca primei consolidări.

2^o Când executarea unei hotărîri de consolidare întâmpină obstacol într'o altă hotărîre cu aceleași efecte și pronunțată de aceeaș instanță, este conform cu dreptul comun ca aceeaș instanță, adică comisiunea de consolidare prevăzută de art. 5 al legii, să rezolve conflictul, determinând care este întinderea cuprinsă în fiecare din hotărîrile sale. Și această comisiune nefuncționând în permanență, ea poate fi convocată pentru a rezolvi asemenea contestațiuni, după cum e constituită pentru a se pronunța asupra cererilor de consolidare.

3^o Dreptul de contestație la executare, acordat prin art. 403 pr. civilă, nu este închis prin expirarea termenului prevăzut de acest articol, decât pentru aceia cari au fost citați în instanța de executare, iar nu și pentru terții cari nu au figurat în instanță.

No. 197. — Casată, după divergință, în urma recursului făcut de Societatea Româno-Americană, deciziunea Curței de apel din București, secția II, cu No. 105 din 1908, dată în procesul cu Ferdinand Lecomte și Pierre Papon de Lameigné 1).

S'au ascultat: d-l avocat Take Ionescu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat G. G. Danielopol, în combatere.

1) Vezi *Dreptul* No. 45 din 1908, p. 362.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor de casare invocate :

I. «Greșită interpretare a art. 3, 4 și 7 ale legii pentru consolidarea terenurilor petrolifere și violarea art. 347 pr. civilă și a principiilor generale în materie de contestație la executarea hotărârilor de cei de al treilea.

«În adevăr, am susținut înaintea Curței de apel că, prin executarea hotărârii de consolidare de către cei care au obținut-o, se încalcă hotărârile mele terține, în afară și peste hotărârile de consolidare, în afară și peste publicațiile pe baza cărora s'a dat acea hotărâre, singurele publicații cari puteau să prevină pe terții despre întinderea consolidării cerută. Curtea declarând că, chiar în astfel de ipoteze, nu există drept de contestație în contra executării hotărârii de consolidare, a dat ziselor texte de lege o întindere excesivă și a comis un exces de putere.

II. «Omisiune esențială și exces de putere. Am arătat Curței că pe aceeaș porțiune de teren, pe care adversarii o pretind consolidată, pentru ei, în baza unei sentințe definitive de consolidare deja executată, am și eu o sentință de consolidare tot definitivă și tot executată și că, în asemenea împrejurări, singura cale prevăzută de principiile generale ale dreptului nostru pentru a se putea alege care din cele două hotărâri trebuie să învingă, este contestația la executare a uneia dintre cele două hotărâri, și că această cale indicată de regulile generale cari domină întreaga organizare a dreptului, nu e nevoie să fie scrisă într'un text special al legii de consolidare, pentru a fi deschisă, căci nu se poate lăsa hotărârile unui astfel de litigiu agentului natural de execuție. Curtea nu spune nimic în această privință».

Având în vedere că intimații Pierre Papon de Lameigné și Ferdinand Lecomte, au cerut consolidarea unui teren în comuna Scorțeni, județul Prahova, luat în concesiune dela Ghiță C. Dinu, cu actul autenticat la No. 3182 din 1904, și au obținut hotărârile No. 21 din 1905, pe care au executat-o la 5 Septembrie 1907, confirmându-se executarea de tribunal; că Societatea Româno-Americană, recurenta, în baza actului autenticat la No. 1589 din 1899, a cerut consolidarea unui teren vecin, în aceeaș localitate, și a obținut hotărârile No. 296 din 1906, pe care a executat-o la 28 Decembrie 1907;

Că Societatea Româno-Americană pretinde că o porțiune din terenul arătat în planul intimațiilor și în dispozitivul hotărârii de consolidare cu No. 21 din 1905, obținută de intimați, și anume Vâlceaua-Turbure, nu este nici în actul de concesiune al intimațiilor, nici în publicația de consolidare din *Monitorul oficial*;

Că, în realitate, limita terenului concesionat intimațiilor este tot Șoseaua Schelei, după cum se arată în planul concesiunii Societății Româno-Americane, iar acea porțiune de teren, Vâlceaua-Turbure face parte din concesiunea societății;

Că, pentru valorificarea acestei pretențiuni, societatea recurentă a făcut contestație la primul-președinte al tribunalului Prahova, care a respins această contestație, în primul rând, ca inadmisibilă în principiu, și în al doilea rând, ca tardivă; că societatea a făcut apelul, pe care l-a respins Curtea din București, prin decizia supusă recursului, argumentând că, conform art. 7 din legea consolidărilor din 9 Mai 1904, nu există dreptul de contestație

contra hotărârilor de consolidare, cari sunt opozabile tuturor, față cu publicitatea organizată de această lege pentru consolidare;

Considerând că, dacă este adevărat că scopul legii este ca cel care a obținut și executat hotărârile de consolidare, să poată opune dreptul său tuturor, legea nu acordă însă nici un drept de preferință celui anterior în dată, când doi concesionari au obținut consolidarea asupra aceleiaș teren și când, prin urmare, amândoi pot invoca dispozițiunile legii relative la efectul consolidării;

Că art. 7, care declară că hotărârile comisiei nu poate fi atacată prin opoziție, contestație, nici revizuire, nu poate avea în vedere pe cei care au obținut consolidarea mai târziu și cari, prin urmare, nu erau în pozițiune de a uză de acele drepturi la epoca primei consolidări;

Considerând că conflictul între doi concesionari, cari pot și unul și altul invoca aceleași dispozițiuni ale legii, nefiind prevăzut de legea specială, urmează, pentru soluțiunea lui, să recurgem la principiile dreptului comun;

Considerând că, în virtutea acestor principii, instanța care a pronunțat hotărârile este chemată să o explice și să determine înțelesul și întinderea ei;

Că, prin urmare, când executarea unei hotărâri de consolidare întâmpină obstacol într'o altă hotărâre cu aceleași efecte și pronunțată de aceeaș instanță, este conform cu dreptul comun ca acea instanță, adică comisiunea prevăzută de art. 5 al legii, să rezolve conflictul, determinând care este întinderea cuprinsă în fiecare din hotărârile sale;

Că, deși această comisiune nu funcționează în permanență, ea poate fi convocată pentru a rezolva asemenea contestațiunii, după cum e constituită, pentru a se pronunța asupra cererilor de consolidare;

Că, astfel fiind, contestațiunea făcută de Societatea Româno-Americană nu putea fi respinsă ca inadmisibilă, și că prin urmare motivul de casare este întemeiat.

Asupra motivului II de casare :

II. «Curtea de apel, în hotărârile No. 105 din 1908, admitând motivele tribunalului Prahova și declarând că contestația e tardivă, face o greșită aplicare a art. 403 proc. civilă, care nu îngreudește drepturile decât ale celor cari au figurat fiind chemați în instanță».

Având în vedere că Curtea de apel a respins contestația și pentru motivul că eră tardivă, în virtutea art. 403 pr. civilă, de oarece ordonanța președintelui din 13 Septembrie 1907 constată că s'a săvârșit ultimul act de executare al hotărârii de consolidare cu No. 21 din 1905, iar contestația societății Româno-Americane este făcută posterior acestei date de 20 Octombrie 1907;

Considerând că dreptul de contestație la executare, acordat prin art. 403 pr. civilă, nu este închis prin expirarea termenului fixat de acest articol, decât pentru aceia cari au fost citați în instanța de executare, iar nu și pentru terții cari n'au figurat în instanță;

Că, intrucât, pentru motivele arătate mai sus, drepturile concesionarului din urmă sunt tot atât de respectabile ca și ale celui dintâu, și sprijinite pe aceleași dis-

pozițiuni ale legii de consolidare, el nu poate fi cuprins între cei înștiințați prin citațiunea colectivă, atunci când dreptul său nici nu luase naștere;

Că, prin urmare, el este un adevărat terțiu și nu poate fi înlăturat prin dispozițiunile art. 403 pr. civilă;

Că, dar, și al doilea motiv de casare este întemeiat.

Pentru aceste motive, casează.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 8 Octombrie 1908

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

Em. Calavrezo cu Manisalian Frères și altul

COMITENT. — ACȚIUNE CONTRA TERȚIULUI CONTRACTANT. — DREPTUL DE A O EXERCITA. — CUI APARTINE ACEST DREPT. — ART. 406 CODUL COMERCIAL.

INTEROGATOR. — CHEMARE LA. — CONSTATAREA INUNILITĂȚII LUI. — RESPINGERE. — DACĂ CONSTITUE EXCES DE PUTERE. — ART. 234 PR. CIVILĂ.

1^o Cu toate că art. 406 codul comercial prevede că comitentul n'are acțiune în contra terțiului, legea nu oprește totuș prin nici o dispozițiune ca comisionarul să cedeze acțiunile sale comitentului, pentru ca acesta, în calitate de cesionar, să poată exercita în contra terțiului drepturile comisionarului, de oarece este constant în drept că mandantul poate obliga pe mandatar să-i cedeze acțiunile sale ce ar avea în contra terțiilor, din raportul ce a existat între mandatar și terțiul contractant.

2^o Aprecierea oportunității chemării la interogator, precum și admiterea oricărei probe propuse de părțile litigante, sunt atribuțiuni lăsate absolut instanțelor de fond întru aprecierea și interpretarea faptelor și convențiunilor dintre părți, și pe care casația nu are a le controlă.

Astfel, când tribunalul, din împrejurări, își face intima sa convingere că prin cuvântul *prompt* dintr'un contract de vânzare, nu se poate înțelege ca expedierea mărfii să se facă în termen de două zile, și respinge chemarea la interogator ca inutilă pentru a se dovedi contrariul, nu comite nici un exces de putere.

No. 260. — Respins, după divergență, recursul făcut de Em. Calavrezo în contra sentinței comerciale a tribunalului Ilfov, cu No. 1166 din 1907, dată în proces cu Manisalian Frères și G. A. Caravia.

S'au ascultat: d-l avocat Bălăceanu, în desvoltarea motivelor de casare; d-nii avocați C. Xeni și B. Cernea, în combateri,

Curtea deliberând,
Asupra motivului I de casare:

«Greșită interpretare și violare a art. 405 și 406 cod. com.

«Manisalian fiind comitentul comisionarului Caravia, cu care eu am contractat pentru cumpărarea mărfii în litigiu, nu aveă nici dreptul, nici calitatea de a exercita acțiune contra mea.

«Menționatele texte de lege ridică în mod formal dreptul comitentului de a face acțiune contra persoanelor cu cari a contractat comisionarul».

Având în vedere că, din sentința cu No. 1166 din 1907 a tribunalului comercial Ilfov, ce este supusă recursului, rezultă că, în fapt, Manisalian Frères, intimatul în recurs, a cerut să se oblighe Em. Calavrezo, recurentul, să-i plătească suma de lei 770 bani 60, diferența de preț între prețul convenit la vânzarea unui vagon sâmânță de canar și acela eșit la vânzarea acelu vagon prin bursă, în urma refuzului recurentului de a-l primi;

Că, judele ocolului I București a respins acțiunea lui Manisalian, iar acesta a făcut apel;

Că Em. Calavrezo a opus, la instanțele de fond, acțiunii lui Manisalian că, potrivit art. 406 cod. comercial, Manisalian Frères, ca comitent al comisionarului G. A. Caravia, care i-a vândut sâmânța de canar, nu poate intenta acțiune contra terțiilor;

Că tribunalul a admis apelul și, în consecință, acțiunea lui Manisalian, iar în contra sentinței tribunalului, Calavrezo a făcut recursul ce este a se judecă;

Considerând că instanța de fond stabilește că G. A. Caravia, comisionar, a cedat drepturile și acțiunile ce aveă în contra cumpărătorului Calavrezo, comitentei firme Manisalian, care a notificat această cesiune lui Calavrezo;

Că, dacă art. 406 cod. com. prevede că comitentul nu are acțiune în contra terțiului, nicăeri legea nu oprește ca comisionarul să cedeze acțiunile sale comitentului, pentru ca acesta, în calitate de cesionar, să poată exercita în contra terțiului drepturile comisionarului;

Că, pe lângă aceasta, este constant, în drept, că mandantul poate obliga pe mandatar să-i cedeze acțiunile ce ar aveă în contra terțiilor, din raportul ce a existat între mandatar și terțiul contractant.

Că, așa fiind, tribunalul nu a violat textele de lege vizate prin acest motiv de casare, când a admis acțiunea lui Manisalian în contra lui Calavrezo;

Că, deci, motivul este neîntemeiat.

Asupra motivului II de casare:

«Exces de putere și violarea dreptului de apărare, tras din art. 234 pr. civilă și 46 codul comercial.

«Tribunalul imi respinge cererea de chemare la interogator personal a lui Caravia, spre a stabili că prin cuvântul «prompt» prevăzut în contract, a înțeles să-mi expedieze marfa în termen de două zile dela formarea contractului».

Având în vedere că recurentul, în susținerea cauzei înaintea instanței de fond, a cerut a se încuviința chemarea lui Caravia la interogator, spre a stabili că cu-

vântul «prompt» prevăzut în contractul intervenit între dânsii, a fost înțeles în sensul ca expedierea mărfii vândute să se facă în două zile dela încheierea contractului;

Considerând că judecătorii fondului au facultatea de a aprecia oportunitatea admiterii probelor propuse de părțile litigante, și în consecință pot să respingă chemarea la interogator a unei părți, decăteori se vor convinge că ea este inutilă în cauză;

Că, pe de altă parte, constatarea faptelor și interpretarea convențiilor dintre părți intră în atributele suverane ale instanțelor de fond ;

Că, în speță, tribunalul întemeindu-se pe actele și împrejurările cauzei, constată, în fapt, că G. A. Caravia și-a îndeplinit obligațiunile contractului de vânzare și că nu se poate admite din cauza lipsei timpului necesar pentru încărcare, transportare și predare a mărfii vândute, că în intențiunea părților să fi fost ca termenul «prompt» din contract să însemne ca expedierea mărfii să se facă în două zile dela data contractului;

Că, deci, instanța de fond a putut valabil să privească chemarea la interogator cerută de recurent ca inutilă;

Că, în consecință, tribunalul nu a violat dreptul de apărare.

Că, așa fiind, și acest al doilea motiv este neintemeiat.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 28 Noiembrie 1907

Președînța d-lui Em. Anastasiu, consilier

D. Sfetcu cu Societatea «Traian»

CONCESIUNI PETROLIFERE. — COMISIUNE DE CONSOLIDARE. — CĂDEREA EI.—INVESTIGAȚIUNI.—PROPRIETAR APARENT.—EXCLUDEREA CHESTIUNEI DREPTULUI DE PROPRIETATE.—ART. 7, 12 ȘI 14 LEGEA DE CONSOLIDARE.

Din diferitele dispozițiuni ale legii de consolidare, rezultă evident că singura cădere și preocupare a comisiunii instituite, este să vadă dacă se află în fața unui proprietar aparent al terenului concesionat sau, mai bine zis, în fața unui posesor real al concesiei, iar nu în fața unui uzurpator, fără ca aceste prescripțiuni ale legii să implice ideea că comisiunea de consolidare ar fi chemată a judeca și dreptul de proprietate, atunci când cei chemați înaintea ei ar formulă asemenea pretențiuni.

Curtea,

Având în vedere desbaterile părților, actele prezentate, precum și concluziunile scrise;

Având în vedere că motivele contestațiunii, formulate de D. Sfetcu înaintea Comisiunii de consolidare și desvoltate în apel, consistă din faptul că el fiind adevăratul

proprietar al terenului concesionat societății «Traian», atât Comisiunea de consolidare cât și Curtea, ca instanță de apel, nu pot decât, ținând socoteală de dreptul său de de propritare, a consolida o concesie asupra unui teren, asupra căruia cedentul nu ar avea nici un drept ;

Considerând că legea pentru consolidarea terenurilor petrolifere, izvorâtă dintr'o necesitate economică imperioasă, în fața insuficienței dreptului comun de a garanta pe deplin și exclusiv drepturile concesionarilor, a prescris diferite dispozițiuni și derogări dela dreptul comun, atât în ce privește alcătuirea instanței de judecată, competența sa, procedura de urmat, modul de judecată, cum și efectele acestei judecăți ;

Considerând că aceasta fiind preocuparea legiuitorului, intențiunea sa, edictând această lege, n'a fost decât de a stabili și consolida drepturile concesionarilor, în mod sumar și urgent, independent de orice alte chestiuni ce s'ar ivi de proprietate după cum rezultă din art. 2 și 5 din lege ;

Că acelaș lucru rezultă și din modul de alcătuire a comisiunii de consolidare, comisiune în care se vede figurând, alături de primul-președinte sau președintele tribunalului, judecătorul de ocol și un inginer ;

Că tot acelaș lucru mai rezultă și din complexul întreg al legii, art. 12, care validează concesionile acordate înaintea legii de consolidare numai de parte din coproprietari indivizi ai unui teren ; art. 14 care obligă pe adevăratul proprietar, declarat prin împărțeală, să respecte concesia constituită pe lotul său de către un alt moștenitor ; art. 7 care, știrbind în mod patent dreptul de proprietate, declară că dacă un terțiu va stabili judecătorește dreptul său de adevărat proprietar, față de cel ce a dat concesia și care până atunci trecea de proprietar, în acest caz acel terțiu va trebui să respecte concesia față de concesionar, rezervându-i-se numai dreptul la redevență ;

Considerând că acestea fiind dispozițiunile legii de consolidare, se exclude dela sine orice idee că înaintea comisiunii se poate deduce și desbate dreptul de proprietate ;

Că obiecțiunea adusă acestor considerațiuni, dedusă din prescripțiunile art. 4, care dispune că orice cerere de consolidare, mai înainte de a fi judecată trebuie să fie inserată atât prin *Monitorul Oficial*, cât și publicată de primarul comunei respective, pentru ca toți aceia cari ar avea vr'un drept asupra terenului concedat să se prezinte înaintea comisiunii spre a-și arăta pretențiunile lor, nu rezolvă chestiunea, de oarece, de sigur, comisiunea de consolidare este chemată a face toate investigațiunile (art. 6 din lege), a căuta să vadă dacă se află în fața unei cereri serioase de consolidare, dacă cedentele este sau nu proprietarul aparent al terenului concesionat sau, mai bine zis, dacă se află în fața unui posesor real, iar nu în fața unui uzurpator, atât și nimic mai mult, fără

însă ca aceste prescripțiuni legale să implice în sine ideea, că ea va fi chemată a judecă și dreptul de proprietate, atunci când cei chemați vor formula asemenea pretențiuni;

Considerând că o altă obiecțiune ce se face este aceea dedusă din dispozițiunile ultimului aliniat al art. 7 din lege ;

Considerând ca acest articol prevede cazul când o concesiune este consolidată și obligă pe noul proprietar, care și-a stabilit dreptul său de proprietate, a respecta concesiunea, rezervându-i numai dreptul la redevență ;

Considerând că din această dispozițiune legală a face o distincțiune într'o concesiune consolidată, și care singură urmează a fi respectată, și o alta care urmează a se consolida și care nu trebuie a fi respectată, este deja o distincțiune pe care legea nu o face și în orice caz chestiunea revine din nou în întregul său, dacă comisiunea de consolidare trebuie a se ocupa de dreptul de proprietate ;

Având în vedere că acestea fiind dispozițiunile legii, rămâne evident că singura cădere și preocupare a comisiunii de consolidare este să vadă dacă prin investigațiunile sale locale ea se află în fața unui proprietar aparent sau mai bine zis în fața unui posesor real al concesiunii (art. 6 din lege) ;

Având în vedere constatările comisiunii de consolidare, făcute la fața locului ;

Având în vedere, de asemenea, că în fapt se stabilește că intimata societate «Trajan», prin diferite concesiuni succesive, transcrise conform legii, la tribunalul Prahova, posedă terenul concedat dela un domn Ibală încă dela 1 Maiu 1897 ;

Având în vedere că în acel moment e constant că apelantul Sfetescu nu avea nici un drept asupra terenului concedat, neavând nici posesiunea, nici proprietatea terenului, de oarece el se vede silit la 14 Martie 1908, posterior concesiunii, să intenteze o acțiune în revendicare contra lui Ibală și care, lăsată în părăsire, nu s-a finit decât tocmai la 24 Iunie 1906 ;

Având în vedere că, astfel fiind, devine cert că comisiunea de consolidare se află în fața unui posesor real, iar nu a unui uzurpător ;

Având în vedere și recipisele prezentate de societatea «Trajan» pentru plata foncierii acestui teren ;

Având în vedere și acțiunea în revendicare, intentată de Sfetescu societății «Trajan», pendinte înaintea tribunalului Prahova și din care rezultă până la evidență că dreptul de proprietate asupra terenului concedat este deja în litigiu ;

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată, asupra cărora Curtea apreciind, le fixează la suma de 100 lei.

Pentru aceste motive, în majoritate, respinge, etc.

Semnați : Em. Anastasiu, G. Buzdugan, D. A. Mavrodin.

Opiniune

Pentru motivele ce se vor vedea sunt de părere să se admită apelul făcut de D. N. Sfetescu în contra hotărârei cu No. 350 din 1907 a comisiunii pentru regularea și consolidarea terenurilor petrolifere din județul Prahova, să se reformeze această hotărâre, să se admită contestația și să se respingă cererea de consolidare.

Semnat, St. Mladoveanu.

Adnotațiune.— Deciziunea ce publicăm este o aplicațiunea a *teorii proprietarului aparent* în materie de concesiuni petrolifere.

Această teorie, consacrată printr'o serie de hotărâri de Curtea de apel din București, constituie astăzi una din jurisprudențele acestei Curți.

Înalta Curte nu a avut până acum ocazie de a-și spune cuvântul său asupra acestei teorii ; de sigur însă că această ocazie nu va întârzi de a i se prezenta.

Socotim, dar, că a venit momentul de a examina teemeiurile juridice pe cari se sprijină teoria despre care vorbim, și aceasta în mod general, adică nemărginându-ne numai la motivele invocate în deciziunea de mai sus, ci examinând la o laltă toate motivele ce se invoacă de partizanii săi.

Teoria proprietarului aparent, necunoscută de codul civil și de legislațiunea noastră de până acum, și-a făcut pentru prima oară aparițiunea cu ccazia aplicării legii pentru consolidarea concesiunilor petrolifere.

Iată în ce consistă ea :

Prin «proprietar aparent» se înțelege persoana care, fără a fi adevăratul proprietar al unui teren, îl stăpânește *animo domini* și trece în ochii tuturor de proprietarul lui.

Poseziunea în aceste condițiuni are efectul de a face ca concesiunea dreptului de a explota petrol, acordată de proprietarul aparent asupra terenului ce stăpânește, să fie valabilă și opozabilă adevăratului proprietar, în cazul când s'ar prezenta mai târziu.

În acest caz, proprietarul trebuie să respecte contractul, neavând decât un sigur drept : acela de a-și stabili înaintea justiției cuantumul real al redevenței ce i se va cuveni pe viitor, dacă cuantumul redevenței fixată prin contract fiind prea mic îl păgubește.

Aceasta este teoria în esența ei.

Care este fundamentul juridic al acestei teorii ?

După cum vedem, ea se întemeiază pe posesiunea concedentului.

Prin această teorie se dă posesiunii concedentului, dacă acesta stăpânește terenul în condițiile unui proprietar aparent, un efect de cea mai mare importanță : acela de a face ca concesiunea consimțită de dânsul să fie valabilă și opozabilă adevăratului proprietar.

Or, după dreptul comun, posesiunea nu produce acest efect.

După dreptul comun, concesiunea acordată de un proprietar aparent asupra unui teren petrolifer nu este nici valabilă, nici opozabilă adevăratului proprietar.

Nu este valabilă, pentru că proprietarul aparent nu are nici un drept asupra minei dată în concesiune și *nemo dat quod non habet*.

Nu este opozabilă adevăratului proprietar, pentru că față de dânsul concesiunea este *res inter alios acta*, și, ca atare, nu este ținut să o respecte.

Concesionarul evins de adevăratul proprietar, sau care și-a văzut contractul anulat judecătorește, față de acesta, nu are decât o acțiune în daune în contra proprietarului aparent, concedentul său.

Iată cari sunt, după dreptul comun, efectele concesiunii consimțite de proprietarul aparent.

Prin urmare, pentru ca concesiunea să fie valabilă și opozabilă adevăratului proprietar, trebuie un text de lege special, care s'o valideze prin derogare dela dreptul comun.

Or, care este acest text de lege?

Partizanii teoriei proprietarului aparent răspund că textele ce consacra teoria lor se găsesc în legea de consolidare. Ei invoacă art. 7, 12 și 14 din această lege și art. 33 din regulamentul ei.

Să analizăm aceste texte de lege.

Incepem cu art. 6, care prescrie :

«Comisiunea se va pronunța, cel mai târziu în termen de trei zile libere dela terminarea cercetării făcute. Hotărârea va fi executorie și nu va putea fi atacată prin opoziție, contestație și revizuire.

«Ea va fi însă supusă apelului în termen de o lună de zile dela comunicare, fie că s'a pronunțat contradictoriu, fie că s'a pronunțat în lipsă. Curtea de apel va judeca, fără drept de opoziție, în termen de 15 zile, de urgență și cu precădere.

«Executarea hotărârii apelate va putea fi suspendată de Curtea de apel fără citarea părților, însă cu dare de cauțiune. Deciziunea Curții de apel este supusă recursului în casațiune în termen de 15 zile dela comunicare; iar recursul va fi judecat, în termen de 15 zile, de urgență și cu precădere, și fără drept de opozițiune.

«Hotărârea executată consolidează față de oricine dreptul de concesiune, însă nu atinge nici nu prejudecă în nimic dreptul de proprietate.

«Dacă însă un terțiu va stabili judecătorește dreptul său de adevărat proprietar față de cel ce a dat concesiunea, și care până atunci trecea de proprietar, în acest caz acel terțiu va trebui să respecte concesiunea față de concesionar, dar va putea să-și stabilească înaintea justiției cuantumul real al redevenței ce i se va cuveni pe viitor».

Partizanii teoriei proprietarului aparent trag din aliniatului final al acestui articol argumentul lor principal.

Ei susțin că acest text de lege consacra principiul că

concesiunea acordată asupra unui teren petrolifer de proprietarul aparent este *ispo jure* opozabilă adevăratului proprietar al terenului.

Este lesne de dovedit că această interpretare este geșită.

Luat în considerație în mod izolat, aliniatul final al art. 7 are înțelesul trunchiat.

Pentru a-i cunoaște adevăratul său înțeles, trebuie să-l punem în legătură cu aliniatul precedent, al cărui corolar este.

Dovada ne-o dă însăș redacțiunea textului său.

Acest text începe cu cuvintele: «Dacă însă un terțiu va stabili judecătorește, etc». Or, conjecțiunea *însă* arată opozițiunea, restricțiunea; ea indică lămurit că aliniatul final conține o restricțiune la aliniatul precedent; deci, el nu poate avea înțeles decât dacă este pus în legătură cu acest din urmă aliniat, pe care îl lămurește și-l completează.

Puse în legătură unul cu altul, ce ne dovedește simpla lectură a acestor două aliniate?

Ne dovedește că în ele nu este vorba de altceva de cât de *efectele hotărârii de consolidare*.

În adevăr, art. 7 este consacrat în întregime hotărârii de consolidare; el nu se ocupă decât de această hotărâre. În prima parte a aliniatului său întâi el vorbește despre pronunțarea hotărârii; în partea a doua a acestui aliniat, și în aliniatul al doilea și al treilea, el vorbește despre execuțiunea provizorie a hotărârii și despre căile de atac deschise în contra ei; iar în aliniatul al patrulea și al cincilea, care ne interesează, el vorbește despre efectele hotărârii odată rămasă definitivă.

Cari sunt aceste efecte?

Legiuitorul ni le arată sub punctul de vedere general (alin. IV) și într'o ipoteză specială (alin. V).

În principiu, hotărârea de consolidare, rămasă definitivă și executată, este opozabilă orcu.

Acest efect *erga omnes* al hotărârii eră necesar spre a garantă dreptul concesionarului.

Ipoteza specială de care se ocupă legiuitorul este aceea în care o hotărâre în condițiunile de mai sus, adică rămasă definitivă și executată, a consolidat o concesiune consimțită de un proprietar aparent.

Presupunând că adevăratul proprietar se prezintă mai târziu și se găsește în fața acestei hotărâri, ce efecte are ea față de dânsul și ce efecte față de concesionar?

Aceasta este problema ce legiuitorul își pune în ipoteza specială despre care vorbim.

Prin soluțiunea ce-i dă, el caută ca, garantând dreptul concesionarului, să respecte în acelaș timp pe cât este posibil și dreptul proprietarului terenului.

Vom vedea mai departe că aceasta este norma de care el se clăuzește ordecâteori este vorba de a rezolvă un conflict ivit între dreptul concesionarului și acela al proprietarului terenului.

Consecuent acestei norme, legiuitorul declară mai întâi că hotărârea de consolidare nu este opozabilă adevăratului proprietar, în ce privește proprietatea terenului.

În adevăr, dacă i-ar fi fost opozabilă, aceasta ar fi constituit o spoliare a proprietarului de dreptul său.

Adevăratul proprietar poate, prin urmare, să-și revendice terenul dela proprietarul aparent.

Dar dacă nu i-o declară opozabilă, în ce privește proprietatea, legiuitorul i-o declară opozabilă în ce privește concesiunea terenului.

În adevăr, dacă nu i-ar fi fost opozabilă, în ce privește concesiunea, această hotărâre nu ar mai fi constituit o garanție serioasă a dreptului concesionarului și legea nu și-ar mai fi atins principalul scop în vederea căruia a fost întocmită.

Odată ce a revendicat terenul, proprietarul este, deci, obligat să respecte contractul de concesiune.

În fine, asigurând dreptul concesionarului, legiuitorul iarăși n'a pierdut din vedere dreptul proprietarului terenului.

De fapt, neprezentarea acestuia spre a se opune la consolidarea concesiunii, nu presupune în totdeauna din parte-i o neglijență sau un consimțământ tacit la concesiune. Ea poate proveni și din cauze independente de voința sa. Și atunci legiuitorul ia măsuri ca cel puțin proprietarul să nu fie păgubit.

Astfel, când quantumul redevenței, stabilit de proprietarul aparent prin contractul de concesiune, este așa de mic încât devine frustrator pentru adevăratul proprietar, legiuitorul îi dă dreptul de a-și stabili înaintea justiției quantumul real al redevenței ce i se va cuveni pe viitor.

Acestea sunt efectele hotărârii de consolidare a hotărârii ce consolidează definitiv concesiunea consimțită de proprietarul aparent — în raport cu adevăratul proprietar al terenului și în raport cu concesionarul.

Și acum să revenim la interpretarea alin. final al art. 7.

Dacă în acest aliniat este vorba de *efectele hotărârii de consolidare*, în ipoteza în care concesiunea a fost consimțită de un proprietar aparent, atunci evident că nu poate fi vorba de efectele *acestei concesiuni*.

Întrebându-se cuvântul *concesiune*, legiuitorul nu înțelege să vorbească decât de concesiunea *consolidată printr'o hotărâre judecătorească*, căci numai de efectele hotărârii de consolidare este vorba în tot articolul 7.

Această concesiune *consolidată* o declară el opozabilă adevăratului proprietar, iar nu concesiunea *neconsolidată*; ceea ce înseamnă, exact vorbind, că el îi declară opozabilă *hotărârea de consolidare*, iar nu *concesiunea*.

Și nici nu putea fi altfel. Din momentul ce, spre a avea tărie față de toată lumea, concesiunea este supusă la formalitatea validării printr'o hotărâre judecătorească, această hotărâre avea interes legiuitorul s'o declare opozabilă adevăratului proprietar, nu concesiunea, pentru că

ea constituie titlul care garantează pe viitor dreptul concesionarului.

Două sunt condițiile ce trebuie să îndeplinească hotărârea de consolidare spre a fi opozabilă adevăratului proprietar.

Prima condiție este să fie definitivă. Această condiție este suficientă spre a fi opozabilă proprietarului chemat la consolidare conform art. 3 și 4 din lege, după cum este suficientă spre a fi opozabilă orărei alte persoane.

A doua condiție este să fie executată. Această condiție se cere, pe lângă cea dintâi, numai pentru a fi opozabilă proprietarului nechemat la consolidare conform art. 3 și 4 din lege. Deși nechemat la consolidare, din momentul însă ce hotărârea s'a executat fără împotrivire din parte-i, el trebuie s'o respecte ca și cum ar fi fost chemat în regulă; legiuitorul a voit ca, odată pus în posesiunea terenului, concesionarul să nu mai poată fi împiedicat de nimeni în exploatarea sa.

Pe cât timp nu este definitivă, hotărârea de consolidare nu este opozabilă nimănui; pe cât timp nu s'a executat, proprietarul terenului nechemat la consolidare, dacă este în posesiunea terenului, se poate opune la executarea ei (art. 3, aliniatul ultim); dar, odată ce a ramas definitivă și s'a executat prin punerea în posesiune a concesionarului asupra terenului luat în concesiune, nimeni n'o mai poate sfărâma, nimeni nu mai poate turbura pe concesionar în exploatarea lui; contra turburărilor el poate obține imediat dela președintele tribunalului o ordonanță de expulzare, care este definitivă și executorie (art. 17, alin. II).

Iată care este adevărata interpretare a art. 7 alin. IV și V.

Când, dar, partizanii teoriei proprietarului aparent susțin că în ultimul aliniat al acestui articol legiuitorul declară opozabilă adevăratului proprietar *concesiunea consimțită de proprietarul aparent*, este cert că ei dau o interpretare greșită acestui text de lege.

După cum am arătat, în acest aliniat legiuitorul se ocupă de efectele *hotărârii* ce consolidează concesiunea consimțită de proprietarul aparent, iar nu de efectele *acestei concesiuni*.

Cât privește efectele *concesiunii*, tăcerea legiuitorului este cea mai elocventă dovadă că el a înțeles să le lase supuse dreptului comun.

CEZAR I. VĂRGOLICI

Judecător la tribunalul Prahova.

A apărut tom. III din **Comentariile Dreptului civil**, de d-l profesor D. Alexandresco.

Acest volum, de peste 1000 pag., cuprinde *Interdicția și întreaga Carte a doua din Codul civil*.

Tabla alfabetică și analitică, care însoțește acest volum, este un adevărat repertoriu de jurisprudență și reprezintă o muncă considerabilă.

Prețul 18 lei.